

שילוח היונה ספר יונה כסיפור מסע

1. תהלים פרק פט פסוק י

אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם:

2. תהלים פרק קד

- (ה) יסד ארץ על מכוניה בל תמוט עולם ועד:
(ו) תהום פלבוש פסיתו על הרים יעמדו מים:
(ז) מן גערוד ונוסון מן קול רעמד יחפזון:
(ח) יעלו הרים ירדו בקעות אל מקום זה יסדת להם:
(ט) גבול שמת בל יעברון בל ישובון לכסות הארץ:

3. איוב פרק לח

- (ח) ויסד בדתים ים בגיחו מרחם יצא:
(ט) בשומי ענן לבשו וערפל התלתו:
(י) ואשבר עליו חקי ואשים בריח ודתתם:
(יא) ואמר עד פה תבוא ולא תסיף ופא ישית בגאון גליף:

4. איוב פרק ז פסוק יב

הים אני אם תנין כי תשים עלי משמר:

5. תהלים פרק עד

- (יג) אתה פוררת בענף ים שברת ראשי תנינים על המים:
(יד) אתה רצפת ראשי לונתן ותננו מאכל לעם לצאים:
(טו) אתה בקעת מענן ונחל אתה הובשת נהרות איתן:

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף עד עמוד ב

ויברא אלהים את התנינים הגדולים - הכא תרגימו: ארזילי דימא [ראמי הים]. ר' יוחנן אמר: זה לוינתן נחש בריח ולוינתן נחש עקלתון, שנאמר: (ישעיהו כז א) ביום ההוא יפקוד ה' בחרבו הקשה [והגדולה והחזקה על לוינתן נחש בריח ועל לוינתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר ביס].

... ואמר רב יהודה אמר רב: בשעה שביקש הקב"ה לבראות את העולם, אמר לו לשר של ים: פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם. אמר לפניו: רבשיי, די שאעמוד בשלי. מיד בעט בו והרגו, שנאמר: (איוב כ"ו יב) "בכחו רגע הים ובתבונתו מתץ רהב". אמר ר' יצחק, ש"מ: שרו של ים רהב שמו, ואלמלא מים מכסין אותו - אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו, שנאמר: (ישעיהו י"א ט) "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי וגוי' כמים לים מכסים, אל תקרי לים מכסים אלא לשרה של ים מכסים.

6. רש"י, בראשית ז ט: "ארבעים יום כנגד יצירת הולד".

7. מדרשי פילון א עמ' קמה-קמו

מהו המבנה של תיבת נח? כל אשר יחפוץ לבחון את התיבה הזאת, יגלה באופן מוחשי את מבנה הגוף האנושי... לפיכך נשאה התיבה מכל מין אשר חי על פני האדמה. ה' רצה, שזו אשר הוכנה להיות אומנת, תהא כמו אמא אדמה.

8. תהלים פרק קד

- (כד) מָה רָבוּ מַעֲשֵׂי ה' כִּלְמֵם בְּתַכְמֶה עֲשִׂיתָ מְלֶאכֶה הָאָרֶץ קִנְיָדָד :
(כה) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יָדָיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין מְסַפֵּר תִּיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדֻלוֹת :
(כו) שָׁם אָנִיּוֹת יְהַלְכוּן לְיָתֵן זֶה יִצְרָתָ לְשִׁחַק בּוֹ :

9. ילקוט שמעוני יונה רמז תקנ

והיה יונה שלשה ימים ושלשה לילות במעי הדג ולא התפלל אמר הקב"ה אני הרחבתי לו מקום במעי דג זכר כדי שלא יצטער והוא אינו מתפלל אני מזמן דגה מעוברת שסי"ה אלפים רבבות דגים קטנים כדי שיצטער ויתפלל לפני, מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים, באותה שעה זימן לו הקב"ה דגה מעוברת ואמרה לו דגה לדג איש נביא שבמעיק שגרני הקב"ה לבלעו אם אתה פולטו הרי טוב ואם לאו אני בולעך עמו... מיד פלטו ובלעתו הדגה והיה בצער גדול מתוך הדוחק ומתוך הטנוף, מיד כוון לבו בתפלה שנאמר ויתפלל יונה וגוי' במעי הדגה,

10. פרקי דרבי אליעזר פרק ט

וימן ה' דג גדול לבלוע את יונה ר' טרפון אומ' ממונה היה מששת ימי בראשית לבלוע את יונה שני וימן ה' דג גדול ונכנס לתוך פיו כאדם שנכנס בבית הכנסת גדולה ועמד והיו שתי עיניו של דג כחלונות מאירות ליונה ר' מאיר אומ' מרגלית אחת היתה תלויה במעיו של דג והיתה מאירה ליונה כשמש הזה שהוא מאיר בגבורתו בצהריים והיה רואה יונה כל מה שבים ובתהומות שני אור זרוע לצדיק ... אמי' לו הרי הצלתיך מפיו של לוייתן הראני מה שבים ובתהומות והראהו נהר גדול של מימי אוקיאנוס שני ונהר יסובבני והראהו שבילי ים סוף שעברו ישראל בתוכם שני סוף חבוש לראשי וראהו מקום שנשברי הים וגליו יוצאין שני כל משבריך וגליך עלי עברו והראהו עמודי ארץ במכונה שני הארץ בריחיה בעדי לעולם והראהו שאול תחתית שני ותעל משחת חיי והראהו גיהנם שני מבטן שאול שועתי והראהו תחת היכל ה' שני לקצבי הרים ירדתי מכאן אנו למדים שירושלם על שבעה הרים היא עומדת וראה שם אבן שתיה קבועה בתהומות וראה שם בני קרח עומדין ומתפללין עליה אמרו לו ליונה הרי אתה עומד תחת היכל ה' התפלל ואתה נענה מיד אמי' לו לדג עמוד במקום עומדך שאני מבקש תפלה להתפלל ועמד הדג והתחיל יונה להתפלל לפני הב"ה ואמי' רבון כל העולמים נקראת ממית ומחיה הרי הגיעה נפשי למות החייני ולא נענה עד שיצא הדבר הזה מפיו אשר נדרתי אשלמה אשר נדרתי להעלות את לוייתן ולעשותו לפניך אשלם ביום ישועות ישראל שני ואני בקול תודה אזבחה לך מיד רמז הב"ה לדג והקיא את יונה ליבשה שני ויאמר ה' לדג ויקא את יונה

11. בראשית פרק ח

וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֶרְב

וַיֵּצֵא צֹא וְשׁוֹב

וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֵתוֹ לְרֹאוֹת הַקְּלוֹ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה :

וַתָּשֶׁב אֱלֹוֹ אֶל הַתְּבָחָה... וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְחָהּ וַיָּבֵא אֶתָּהּ אֵלָיו אֶל הַתְּבָחָה :

וַיִּסָּף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה מִן הַתְּבָחָה :

וַתָּבֵא אֱלֹוֹ הַיּוֹנָה לְעֵת עֶרְב

וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוֹב אֵלָיו עוֹד

12. ישעיהו פרק לד פסוק יא

וַיִּרְשׁוּהָ קֶאֱת וְקַפּוֹד וַיִּנְשׁוּף וְעֶרְב יִשְׁכְּנוּ בָּהּ

13. ישעיהו פרק ס פסוק ח

מִי אֵלֶּה כְּעֵב תַּעֲוִיפִינָה וְכִיּוֹנִים אֶל אֲרֻבְתֵיהֶם :

14. רד"ק בראשית ח ז

ובראות נח כי לא למד מהעורב דבר שלח את היונה, כי היונה יש בה כח הדמיון להשיב שולחה דבר... גם יש בה טבע תשוקה לשוב אל קנה. וכן מנהג המלכים לגדלה בביתם ולשלחה במקומות הרחוקים, וקושרין כתב בכנפיה והיא שבה אל שולחה בכתב התשובה שקושרים אותה בכנפיה גם כן מי שנשתלחה להם.

יונה יעקב פיכמן

ליוסף קלחנר

אֲמַרְתָּ: אֲבָרְחָה מֵאֱלֹהִים!
אך לא יברח אדם כי מעצמו, –
או אז יפליג תרשישה, נוף פלאים,
ולא יחת מים בנהמו.

אך לאן יברח ומחשכיו עמו?
ותהום מתהום ירעים באינדרואים;
ומרחק ארץ, אף חביון איים –
איש לא ימצא מפלט בם מדמו.

בן אמת! חונה כואב, נוגה!
חפצת המלט מנפשה –
התעה אותך כוכב עור, משגה!

קום ברח אל עצמה! עזב נינה,
ושכח תרשיש! ואש, זו לוחכה
דמה, אהוב וכאוב והנבא!

כי האור שעשועי

זלדה

יונה הנביא שדרךכו אל אלהים
מלאה בריחות
בתוף מים זועמים
יבקש עליה רחמים
ועלי
ועל כל הטובעים.